

Trosolwg
o'r gweithlu
nyrsio yng
Nghymru

YNGYBODAETH
GI MRODDIADUR

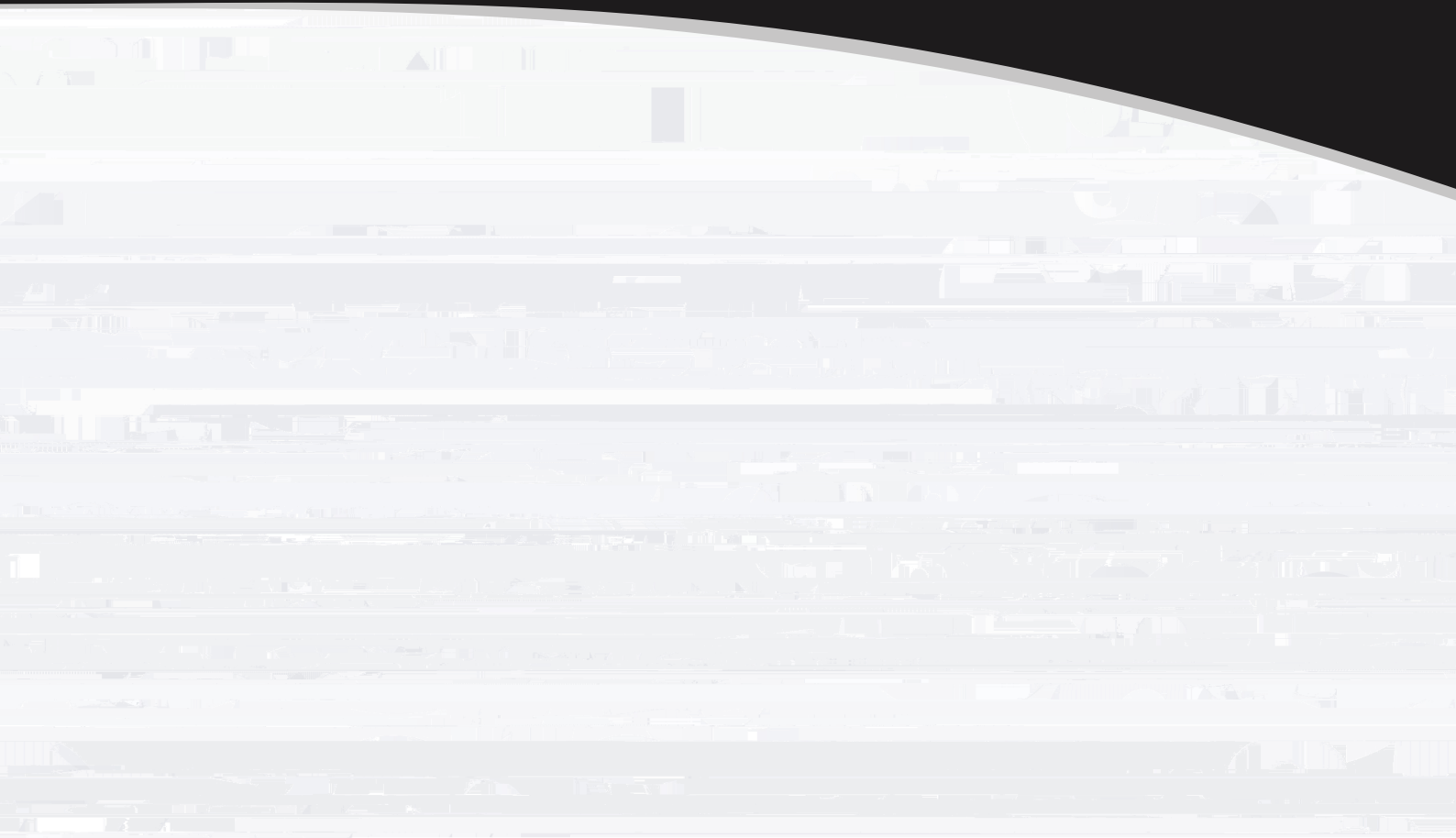
YMA
A TIRIADAU

YNGYBODAETH
YMA
A TIRIADAU

YNGYBODAETH
YMA
A TIRIADAU

CYNNWYS

3

Mae nyrsio yn broffesiwn hynod fedrus a thosturiol. Mae'r adroddiad hwn yn dangos bod y gweithlu presennol, boed mewn ysbytai, yn y gymuned, neu mewn cartrefi

 # FORTHEFULLTEAM
 # FELUNTÎM

Ydy! Sefydlwyd Rhaglen Staff Nyrsio Cymru Gyfan ar ôl pasio Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 i oruchwylio dyluniad a darpariaeth broffesiynol yr ymestyniad i Adran 25B. Sefydlwyd ffrydiau gwaith ar gyfer wardiau pediatrig, lleoliadau cymunedol a wardiau cleifion mewnol iechyd meddwl. Mae Adran 25B eisoes wedi cael ei hymestyn i wardiau pediatrig, tra bod y ddwy ffrwd waith olaf bron wedi cwblhau'r offerynnau a'r dulliau sydd eu hangen i'w hymestyn.

Y GYNGHRAIR GOFAL DIOGEL AC EFFEITHIOL

Ym mis Mehefin 2021, ysgrifennodd **16 o sefydliadau** at y Prif Weinidog i annog y Llywodraeth i sicrhau staff nyrsio diogel ac ehangu Adran 25B Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 i wardiau cleifion mewnol iechyd meddwl a lleoliadau cymunedol. Roedd y sefydliadau yn cynnwys:

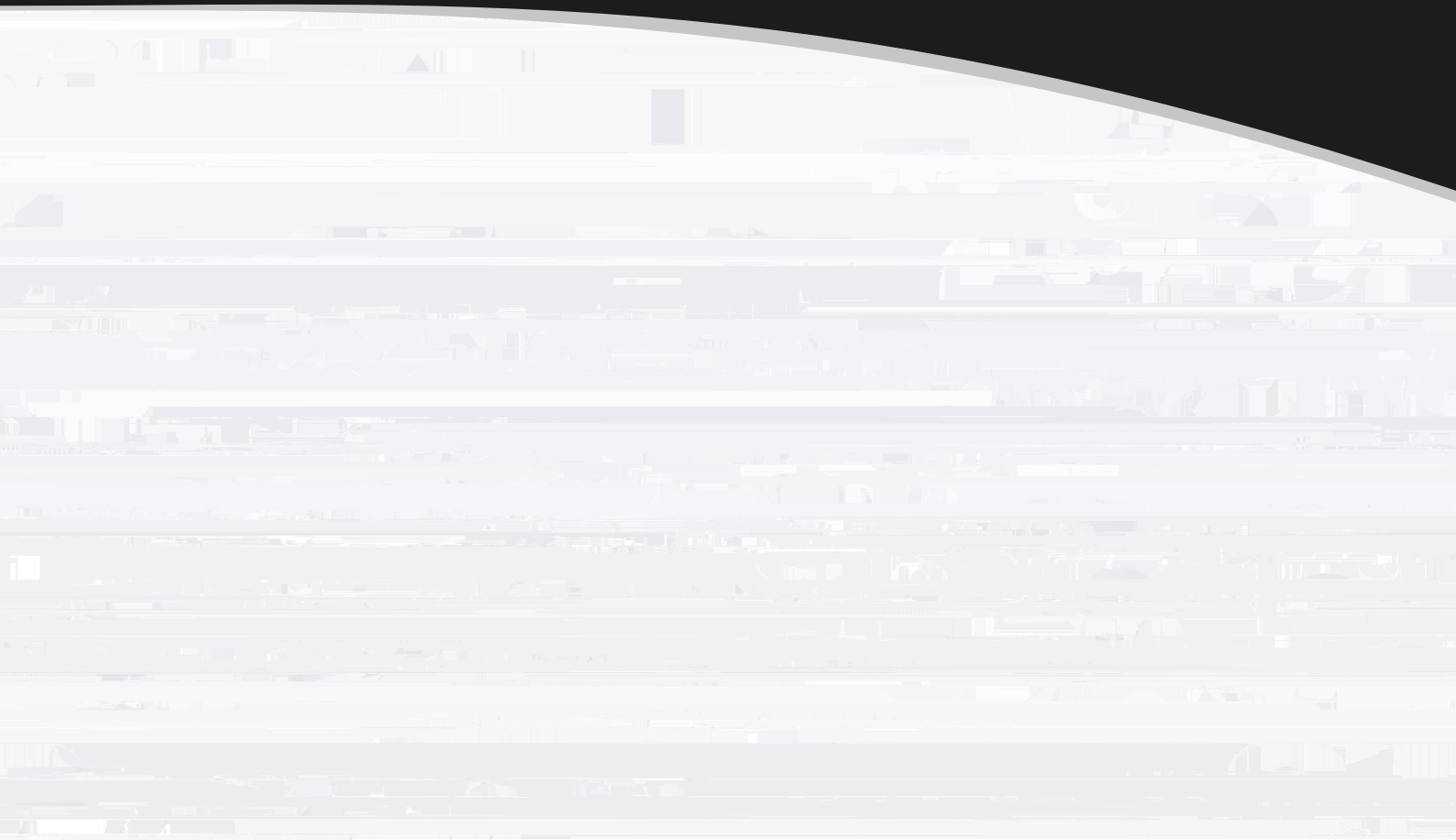
- Ymddiriedolaethau Cymunedol y Fenni
- Age Cymru
- Cymuned y Bledren a'r Coluddyn
- Canolfan Gofalwyr Pen-y-bont ar Ogwr
- Cymdeithas Feddygol Prydain Cymru
- Gofalwyr Cymru
- Comisiynydd Plant Cymru
- Cyswllt Conwy
- Epilepsy Action
- Anabledd Dysgu Cymru
- Mencap Cymru
- Mind
- Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru
- Coleg Brenhinol y Meddygon
- Coleg Brenhinol y Seiciatryddion
- Tŷ Hapus

Dylai Llywodraeth Cymru ymestyn Adran 25B Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 i nyrsio cymunedol a wardiau cleifion mewnol iechyd meddwl yn y tymor seneddol hwn, i ddiogelu gofal cleifion a gweithio tuag at safonau statudol cyfartal ym mhob amgylchedd clinigol.

FORTHEF

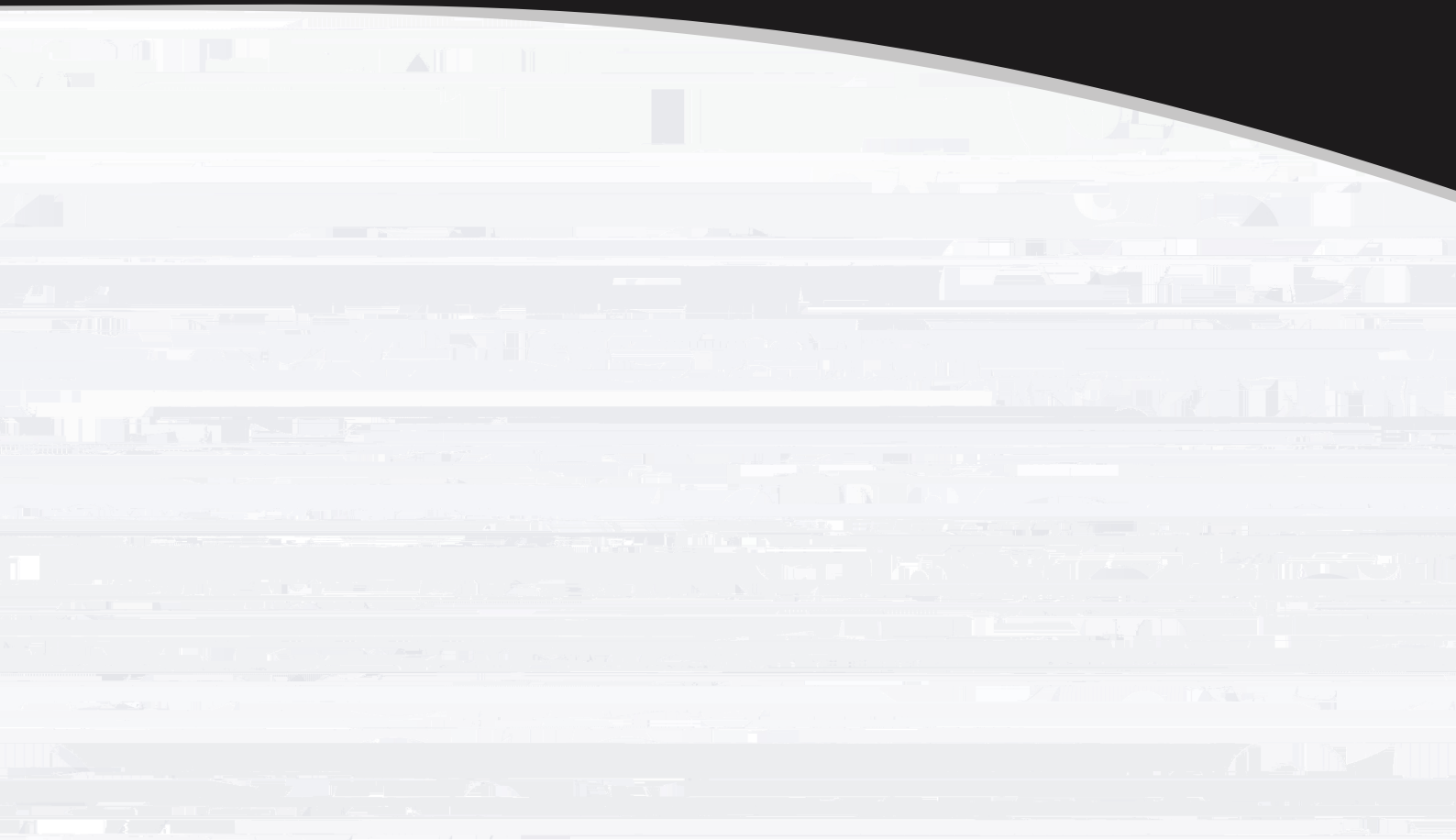

 # FORTHEFULLTEAM
 # FELUNTÎM

Coleg Nyrso Brenhi

FORTHEFULLTEAM
FELUNTÎM

R
Wiles

Mae presenoldeb nyrs gofrestrdedig mewn cartref gofal, i breswylwyr ag anghenion nyrsio, yn hanfodol ar gyfer monitro ac asesu iechyd a llesiant y preswylwyr hynny yn barhaus. Hefyd, nyrsys cofrestrdedig yw craidd y broses asesu ar gyfer Gofal Iechyd Parhaus y GIG, pecyn cyflawn o ofal parhaus sy'n cael ei drefnu a'i ariannu gan y GIG yn unig drwy fyrddau iechyd, lle mae angen sylfaenol unigol wedi cael ei asesu fel un sy'n seiliedig ar iechyd. Fel ymarferwyr annibynnol, defnyddir eu sgiliau clinigol i adnabod a rhagweld problemau, i gymryd camau pan fo cyflwr rhywun yn gwaethygu, ac i osgoi derbyniadau diangen i'r ysbyty. Mae nyrsys cofrestrdedig yn allweddol i reoli salwch aciwt, i wneud penderfyniadau am reoli cyflyrau hirdymor, ac i ddarparu ymyriadau cymhleth mewn sefyllfaoedd brys neu argyfwng. Maent hefyd yn helpu i gynorthwyo trosglwyddiad di-dor o'r ysbyty yn ôl i'r cartref gofal.

Mae nyrsys cofrestrdedig mewn cartrefi gofal yn cydgysylltu gofal y preswylwyr i sicrhau eu bod yn cael eu hatgyfeirio i wasanaethau arbenigol, gweithwyr proffesiynol perthynol i iechyd, meddygon teulu, a gwasanaethau cymdeithasol fel sy'n ofynnol. Maent hefyd yn allweddol i sicrhau bod prosesau diogelu yn cael eu dilyn i sicrhau bod eu preswylwyr, y mae rhai ohonynt yn agored iawn i niwed, yn ddiogel.

Mae nyrsys cofrestrdedig yn hybu annibyniaeth preswylwyr trwy ofal adsefydlu rhagweithiol, gan hybu iechyd preswylwyr, darparu gofal lliniarol a diwedd oes o ansawdd uchel, a chwarae rhan allweddol mewn eiriolaeth ar ran preswylwyr a theuluoedd.

Nid yw swyddogaeth nyrsys mewn cartrefi gofal yn dod i ben gydag anghenion clinigol y preswilydd. Yn hytrach, mae'r gweithlu nyrsio yn aml yn cael ei adael i reoli a goresgyn heriau anghlinigol, yn enwedig yn y nos. Er enghraifft, gellid gadael nyrs i oruchwyllo ymarfer tân, gwaith cynnal a chadw'r adeilad a rheoli methiannau offer. Mae angen cyfrifoldeb, dawn ac arweinyddiaeth i wneud hyn yn effeithiol.

Mae'r swyddogaeth nyrsio mewn cartrefi gofal yn bwysig ac ni ddylid ei gwthio i'r cyrion wrth ddatblygu polisi. Mae polisi presennol wedi methu â chydabod neu fynegi manteision grymus y swyddogaeth hon. Mae hyn wedi ychwanegu at y pwysau a wynebdir gan 8 /MCID 51BDCBT10 O O Egaeth TOlym999410 TcO Tw O O 10 85.0394/

**# FORTHEFULLTEAM
FFLUNTÎM**

Coleg Nyrsio Brenhinol
Cymru
Royal College of N

fi

Mae'r angen am staff nyrsio mewn cartrefi gofal yn eglur, ond yn anffodus mae llawer yn dewis gadael. Mae angen i Lywodraeth Cymru a chyflogwyr sector annibynnol annog nyrsys i barhau i weithio mewn cartrefi gofal. Bydd hyn o fudd i ofal cleifion trwy alluogi'r gweithlu i dyfu o ran niferoedd. Bydd hefyd yn galluogi nyrsys sydd newydd gymhwyso i ddysgu gan unigolion hynod gymwys, hynod fedrus, profiadol ym mhob lleoliad.

Roedd arolwg aelodau RCN Cymru yn 2020 yn cynnwys cwestiwn am yr hyn sydd angen newid i nyrsys ddewis aros yn y sector cartrefi gofal. Rhestrwyd cyflogau fel ffactor pwysig gan ddwy ran o dair o'r ymatebwyr, a dywedodd 38% o ymatebwyr mai hon oedd y pwysicaf. Cydnabyddiaeth a pharch i'r swyddogaeth nyrsio mewn cartrefi gofal oedd yr ateb mwyaf poblogaidd.

Ceir heriau hirhoedlog o ran cyflogau isel ac annheg, telerau cyflogaeth ac amodau gweithio anfoddhaol yn y sector gofal cymdeithasol yn gyffredinol, ac yn enwedig mewn cartrefi gofal. Nid oes unrhyw gysondeb rhwng cartrefi gofal, o fewn y sector gofal cymdeithasol yn ei gyfanrwydd, na rhwng darparwyr a'r

Darparwyd y rhaglen frechu gan y gweithlu nyrsio yn bennaf. Boed mewn canolfannau brechu torfol, clinigau galw i mewn, cartrefi gofal, meddygfeydd teulu, neu ysgolion, mae'r gweithlu nyrsio wedi bod yn ganolog i'r rhaglen. Dychwelodd llawer o nyrsys a oedd wedi ymddeol i ymarfer i gynorthwyo cydweithwyr, gan gynnig eu gwasanaethau i'r rhaglen frechu. Fodd bynnag, ceir terfyn i ba mor bell yr aiff ewyllys da. Mae RCN Cymru yn ymwybodol mai dim ond llond llaw o nyrsys a oedd wedi ymddeol ac a ddychwelodd gafodd gynnig swyddi parhaol, gan na wnaeth byrddau iechyd wneud ymdrech weithredol i'w cadw. Ymddeolodd y nyrsys hyn eto, a heb fynd at i yn weithredol i gadw eu profiad a'u sgiliau, bydd GIG Cymru yn colli gweddill y nyrsys a ddychwelodd i ymarfer. Bydd hyn yn herio parhad y rhaglen. Yn sgil gostyngiad i nifer y nyrsys daw gostyngiad i gapasiti, gan gyfyngu'r gyfradd frechu bosibl.

Mae'n bwysig bod capasiti i ddarparu'r rhaglenni brechu torfol ar gyfer COVID-19 a ffliw. Os yw'r rhaglenni brechu hyn yn mynd i fod yn llwyddiannus, mae'n rhaid cydnabod bod angen gweithlu sefydlog.

Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod capasiti nyrsio yn cael ei gymryd i ystyriaeth wrth gynllunio'r rhaglen frechu a dylai weithio gydag arweinwyr nyrsio i ddeall anghenion y gweithlu.

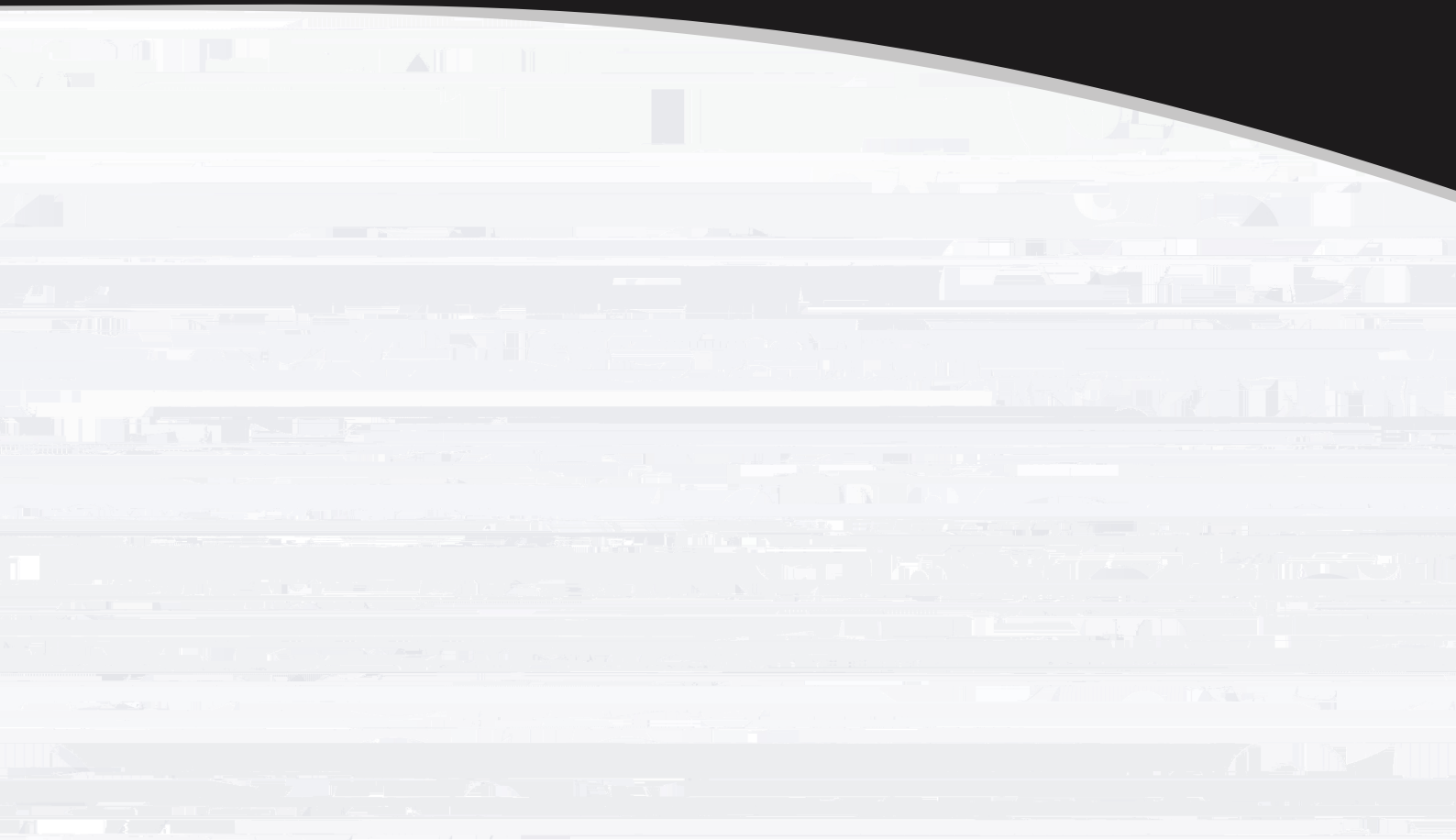
Mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru adolygu cynlluniau adfer yn sgil COVID-19 gan gydnabod yr angen am staff nyrsio ychwanegol ar gyfer y rhaglen frechu.

Mae cyngor nyrsio atal a rheoli heintiau yn hanfodol i sicrhau diogelwch cleifion a gweithwyr gofal iechyd, fel y mae pandemig COVID-19 wedi ei amlygu. Dylid adlewyrchu gwerth ac angenrheidrwydd cyngor nyrsio atal a rheoli heintiau yn yr holl strwythurau a darpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru gan gynnwys, ond heb eu cyfyngu i, Lywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru, byrddau iechyd, awdurdodau lleol, cyflogwyr, ac asiantaethau perthnasol.

Mae cyngor nyrsio atal a rheoli heintiau yn amlochrog, yn amrywiol, ac yn hanfodol ar gyfer systemau diogel o waith a darparu gofal. Mae cyngor a ddarperir gan nyrsys atal a rheoli heintiau yn amrywio yn eang ac yn cynnwys hylendid dwylo, dadansoddi a dihalogi labordy, caffael cyfarpar diogelu

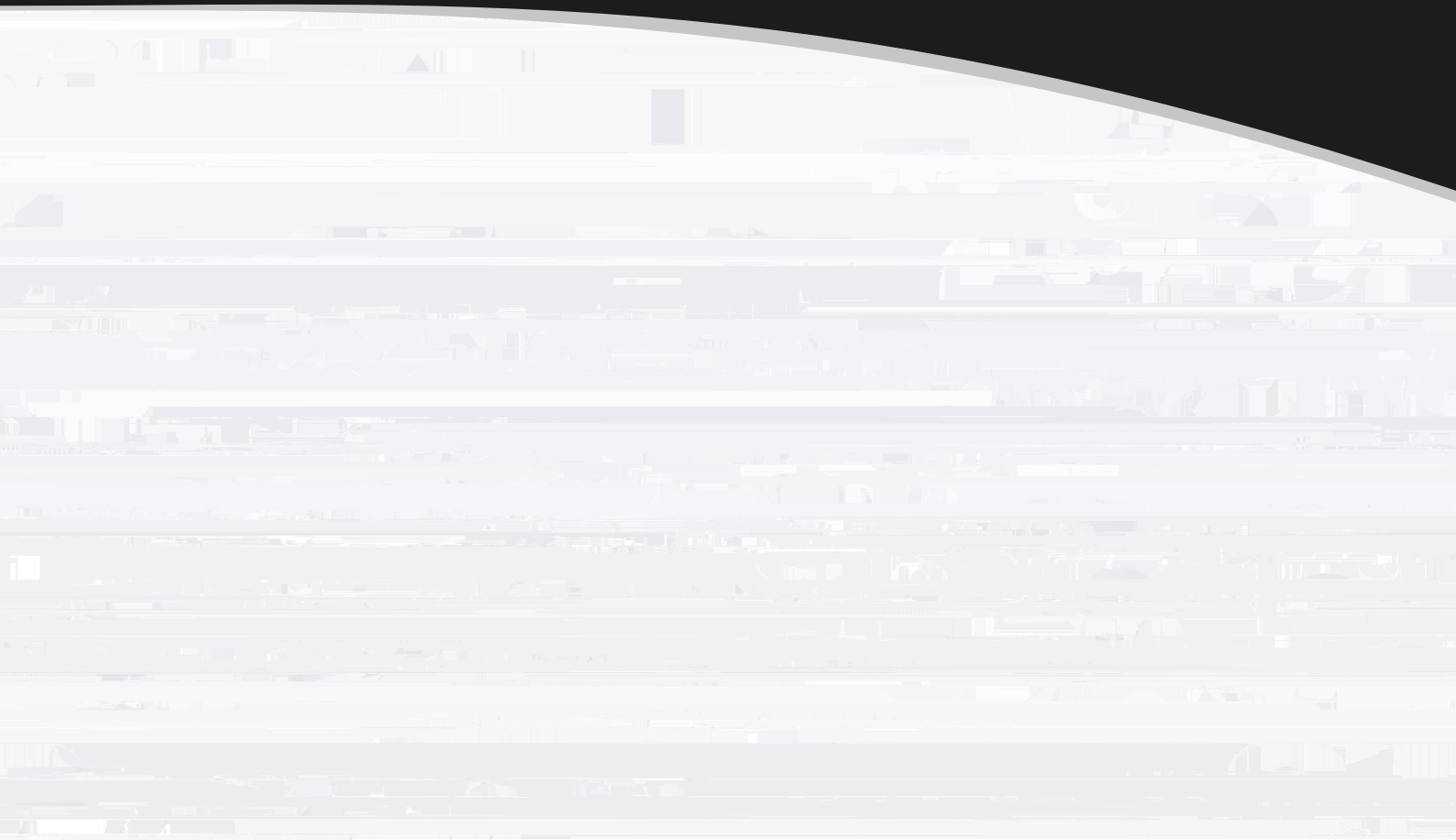

 # FORTHEFULLTEAM
 # FELUNTÎM

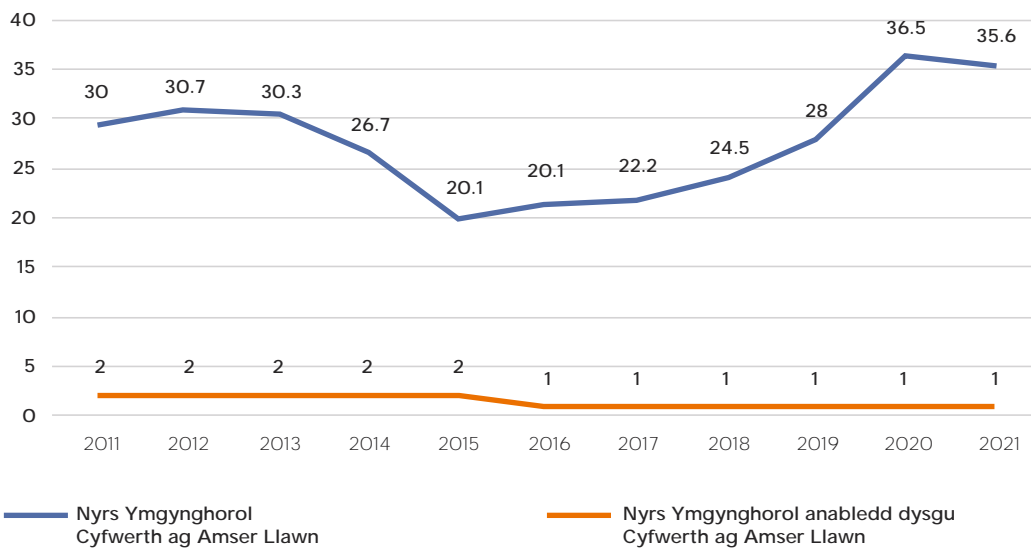

Ffigur 4

Mae gwybodaeth StatsCymru am y gweithlu nyrsio yn mynd yn ôl i 2009. Yn ystod y cyfnod hwn, ni fu unrhyw nyrsys ymgynghorol newyddenedigol na nyrsys ymgynghorol ysgol o gwbl. Mae'n peri pryder pellach bod nifer y nyrsys ysgol cofrestredig wedi gostwng o 146.8 y mis Medi 2019 i 96 ym mis Medi 2020.

Mae nyrsys ymgynghorol anabledd dysgu wedi cael eu gwerthfawrogi yn annigonol yn gyson hefyd. Mewn 11 mlynedd, nid yw nifer y nyrsys ymgynghorol anabledd dysgu erioed wedi codi uwchben 2. Mae wedi aros ar 1 ers 2016. Mae angen dybryd i gynyddu nifer y nyrsys ymgynghorol anabledd dysgu.

Byddai buddsoddi mewn nyrsys ymgynghorol anabledd dysgu yn sicrhau bod gan Gymru yr adnoddau ar gael i ddarparu gwybodaeth arbenigol. Byddai hefyd yn sicrhau bod gan Gymru yr adnoddau ar gael i addysgu a chynnig llwybr gyrfaol i'r genhedlaeth nesaf o nyrsys anabledd dysgu, ac i wella gwybodaeth y gweithlu cyffredinol a chynhyrchu gwaith ymchwil arloesol.

Mae buddsoddi mewn nyrsys ymgynghorol anabledd dysgu yn gyfystyr â buddsoddi yn y system gyfan ac ymwreiddio pwysigrwydd priodol unigolion ag anableddau dysgu yn ganolog i iechyd a gofal cymdeithasol.

Mae nyrsys ymgynghorol atal a rheoli heintiau ar frig cyngor ac ymarfer atal a rheoli heintiau. Ac eto mae'r pandemig wedi amlygu nad oes digon o nyrsys

